

Kommunfullmäktige

§ 158

Motion från Måns Linge (M), Lotta Wahlmino (L) och Christopher Dywik (KD) kring ordningen för digitala möten i våra nämnder

Dnr KS 2022/0221

Handlingar

Kommunledningskontorets tjänsteskrivelse den 2 juni 2023.

Motion.

Utdrag ur arbetsutskottets protokoll den 22 november 2022, § 123.

Kommunstyrelsens protokoll från den 5 september 2023, § 153.

Bakgrund

Under 2022 lämnade Måns Linge (M), Lotta Wahlmino (L) och Christopher Dywik (KD) in en motion kring ordningen för digitala möten i våra nämnder. I motionen föreslår motionärerna att kommunfullmäktige ska besluta att Kalmar kommun tar fram en modell för hur hybridmöten kan genomföras samt att det erbjuds deltagande i alla nämndsmöten helt digitalt på distans eller genom hybridform (exkluderat myndighetsutövning). Motionärerna upplever att det finns en oklarhet kring hur framtiden för de digitala mötena ska se ut.

Kommunledningskontoret tog fram ett förslag till yttrande över motionen och föreslog att den skulle avslås. Den 22 november behandlades förslaget i kommunstyrelsens arbetsutskott som beslutade att återremittera motionen till kommunledningskontoret i syfte att genomföra en omvärldsbevakning av hur andra kommuner hanterar ordningen för digitala nämndssammanträden.

Efter återremissen har kommunledningskontoret gjort en omvärldsbevakning och tagit fram ett förslag till yttrande över motionen. Av yttrandet framgår bland annat följande:

Sammanfattningsvis kan det nämnas att kommunfullmäktige i Kalmar redan beslutat om möjligheten att sammanträda på distans samt vad som ska gälla vid distansdeltagande, vilket framgår av nämndernas reglementen och en särskilt framtagen instruktion. Det kan också nämnas att Kalmar kommuns ordning för distansdeltagande i nämnderna följer den ordning som Sveriges Kommuner och Regioner för närvarande rekommenderar och det är att det ska föreligga

Kommunfullmäktige

UTDRAG

Sammanträdesdatum
2023-09-25

särskilda skäl för att en ledamot ska få delta på distans och det är ordförande som avgör om närvaro får ske på distans.

Vidare följer ordningen för digitala nämnsammanträden i Kalmar kommun samma linje som tillämpas i jämförelsekommunerna. Det råder dessutom ett osäkert rättsläge kring de formella förutsättningarna för distansdeltagande och risken för laglighetsprövning av digitala sammanträden på sådana grunder bör därför beaktas. Det är högst lämpligt att invänta förtydligande kring hur kommunallagen ska tolkas och tillämpas när det gäller distansdeltagande innan det genomförs en revidering av kommunens ordning gällande distanssammanträden.

Kommunstyrelsen har föreslagit att kommunfullmäktige beslutar att utifrån kommunledningskontorets yttrande avslå motionen kring ordningen för digitala möten i våra nämnder.

Överläggning

Under överläggningen redovisas följande beslut:

- Hanne Lindqvist (M) föreslår, med instämmande av Martin Arvidsson (MP), Christopher Dywik (KD), Fredrik Sjömar (KD) och Lotta Wahlmino (L) att kommunfullmäktige ska bifalla motionen.

Efter att överläggningen avslutats konstaterar ordförande att det finns två förslag till beslut, kommunstyrelsens förslag och Hanne Lindqvists med fleras förslag. Ordförande frågar om kommunfullmäktige vill bifalla kommunstyrelsens förslag eller Hanne Lindqvists med fleras förslag. Ordförande finner att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Omröstning begärs. Ordförande meddelar därför att omröstning ska genomföras. Kommunfullmäktige beslutar att godkänna följande omröstningsproposition: ”Den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag röstar ja, den som vill bifalla Hanne Lindqvists med fleras förslag röstar nej.” Vid omröstningen avges 40 ja-röster och 21 nej-röster (hur var och en röstar framgår av bilaga A). Det betyder att kommunfullmäktige beslutar att bifalla kommunstyrelsens förslag.

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar att utifrån kommunledningskontorets yttrande avslå motionen kring ordningen för digitala möten i våra nämnder.

Reservation

Ledamöterna från Kalmaralliansen (M, KD och L) reserverar sig till förmån för egna förslag.

Kommunfullmäktige

UTDRAG

Sammanträdesdatum
2023-09-25

Sekreterare

Sofia Engdahl

Justeras

Elisabeth Heimark Sjögren
ordförande

Anna Johansson

Micael Foghagen

Handläggare
Sofia Engdahl

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2023-06-02

Ärendebeteckning
KS 2022/0221

Kommunfullmäktige

Yttrande över motion från Måns Linge (M), Lotta Wahlmino (L) och Christopher Dywik (KD) kring ordningen för digitala möten i våra nämnder

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att utifrån kommunledningskontorets yttrande avslå motionen kring ordningen för digitala möten i våra nämnder.

Bakgrund

Under 2022 lämnade Måns Linge (M), Lotta Wahlmino (L) och Christopher Dywik (KD) in en motion kring ordningen för digitala möten i våra nämnder. I motionen föreslår motionärerna att kommunfullmäktige ska besluta att Kalmar kommun tar fram en modell för hur hybridmöten kan genomföras samt att det erbjuds deltagande i alla nämndsmöten helt digitalt på distans eller genom hybridform (exkluderat myndighetsutövning). Motionärerna upplever att det finns en oklarhet kring hur framtiden för de digitala mötena ska se ut.

Kommunledningskontoret tog fram ett förslag till yttrande över motionen och föreslog att motionen skulle avslås. Den 22 november behandlades förslaget i kommunstyrelsens arbetsutskott och då beslutades att motionen skulle återremitteras till kommunledningskontoret i syfte att genomföra en omvärldsbevakning av hur andra kommuner hanterar ordningen för digitala nämndssammanträden.

Yttrande

Omvärldsbevakningen har bestått i att en förfrågan skickats till jämförelsekommunerna (Karlskrona, Kristianstad, Växjö och Halmstad) för att undersöka hur jämförelsekommunerna hanterar och reglerar ordningen kring digitala nämndssammanträden. Nedan redogörs för den återkoppling som skett från de jämförelsekommuner som besvarat förfrågan.

Halmstad

I Halmstad förekommer inget digitalt deltagande på distans på nämndernas sammanträden. Det finns emellertid reglerat i nämndernas reglemente att deltagande på distans får ske. För att deltagande på distans ska få ske krävs att det föreligger särskilda skäl och det är ordförande som avgör om närvaro på distans får ske. Ledamot som önskar delta på distans ska senast en arbetsdag i förväg anmäla detta till nämndens kansli.

I Halmstads riktlinje för distansmöten i nämnderna framgår bland annat:

- distansmöten enbart ska användas som ett komplement till vanliga sammanträden
- nämnden ska ha uttömt andra alternativ, till exempel så som ”brådskande ordförandebeslut” eller flytta på mötet innan distansmöten används
- distansmöten får inte genomföras för alla ledamöter, utan enbart vissa ledamöter. Nämndens sammanträde ska alltså ledas från en fysisk plats.
- Den som leder sammanträdet måste alltid finnas på plats i lokalen där sammanträdet äger rum
- Anmälan ska ske till ordförande om att distansdeltagande önskas
- Vid sammanträdet ska alla kunna delta på lika villkor

Växjö

I Växjö är huvudregeln att ledamöter deltar fysiskt på nämndsammanträden. I undantagsfall förekommer det att någon ledamot önskar delta på distans. Deltagande på distans finns reglerat i nämndernas reglemente och där står det att ledamöter får delta på distans om det föreligger särskilda skäl. Ledamot som önskar delta på distans bör senast sju dagar före sammanträdet anmäla detta till sekreteraren. Ordföranden avgör om närvaro får ske på distans.

Karlskrona

I Karlskrona förekommer det sällan att ledamöter deltar på distans i nämnderna. Deltagande på distans finns reglerat i kommunstyrelsens reglemente och där står det att kommunstyrelsens och dess utskott får sammanträda med ledamöter närvarande på distans. För att deltagande på distans ska få ske krävs att det föreligger särskilda skäl. Det är ordförande som avgör om det föreligger särskilda skäl. Ledamot som önskar delta på distans ska senast två dagar i förväg anmäla detta till nämndens kansli.

Kristianstad

I Kristianstad har man efter pandemin inte medgivit deltagande på distans i nämnderna. Deltagande på distans finns reglerat i reglementet och där står att nämnden får, om särskilda skäl föreligger, sammanträda med ledamöter och ersättare närvarande på distans. Ledamot och ersättare som önskar delta på distans ska senast tre arbetsdagar i förväg anmäla detta till nämndens sekreterare eller någon annan anställd vid förvaltningen. Ordföranden avgör, efter samråd med vice ordförande, om närvaro får ske på distans.

Utgångspunkten och huvudregeln för jämförelsekommunerna är att ledamöter deltar fysiskt på nämndsammanträdena. Deltagande på distans är emellertid möjligt och finns reglerat i nämndernas reglementen, men förekommer endast i undantagsfall samt förutsätter att det föreligger särskilda skäl. Vidare är det upp till ordförande att avgöra om särskilda skäl föreligger. Bland jämförelsekommunerna finns det således ingen kommun där det erbjuds deltagande i alla nämndsmöten helt digitalt på distans, utan det är ordförande

som ska avgöra om särskilda skäl föreligger i det enskilda fallet samt då bestämma om distansdeltagande medges. Efter genomförd omvärldsbevakning bland jämförelsekommunerna kan det konstateras att ordningen för digitala nämndsammanträden i Kalmar kommun hanteras likvärdigt och följer i stort sett samma ordning som gäller för digitala nämndssammanträden i jämförelsekommunerna.

I motionen efterfrågas en tydlig linje gällande digitala möten och det framförs att det är ett naturligt steg i digitaliseringsprocessen. Motionärerna upplever att det finns en oklarhet kring hur framtiden för de digitala mötena ska se ut. För närvarande råder det dock en rättslig osäkerhet om vad som gäller för distansdeltagande enligt 5 kap. 16 § kommunallagen (som 6 kap. 24 § kommunallagen hänvisar till). I 5 kap. 16 § kommunallagen framgår att deltagandet ska ske genom ljud- och bildöverföring i realtid samt på ett sådant sätt att samtliga deltagare kan se och höra varandra och delta på lika villkor. När det gäller frågan vad som ska gå att se vid deltagande på distans har olika uppfattningar förts fram. En sådan är att det ska vara möjligt att se alla som deltar samtidigt. En annan fråga gäller vad som ska vara möjligt att se när det både finns deltagare på distans och ledamöter på plats i sammanträdet. Att det råder olika uppfattningar i denna centrala fråga skapar osäkerhet. Frågan om distansdeltagande har ställts på sin spets i ett antal rättsfall¹ där domstolen kommit fram till att kommunala beslut inte fattats på laglig väg (laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen) då alla ledamöter inte kunnat se varandra och höra varandra. Den omständigheten att kommunala beslut överklagats och upphävts av domstol har ytterligare spätt på osäkerheten kring hur de formella förutsättningarna i lagrummet ska tolkas. Tolkningsutrymmet för vad som är formellt korrekt är svårbedömt och kan resultera i olika uppfattningar.

SKR (Sveriges kommuner och regioner) anser att lagtexten i 5 kap. 16 § kommunallagen bör justeras så att den entydigt klargör vilka moment som ska kunna ses och höras av alla. SKR har därför skickat en hemställan till regeringen om att göra en översyn av reglerna om distanssammanträden i kommunallagen. SKR hemställer bland annat att regeringen ska ta initiativ för att inom ramen för snabbast möjliga lagstiftningsprocess förtydliga de rättsliga förutsättningarna för deltagande på distans vid kommunala/regionala sammanträden samt att regeringen ska tillsätta en utredning med uppdrag att med långsiktigt perspektiv utvärdera och utveckla den nuvarande regleringen om deltagande på distans. Denna utredning är påbörjad men ännu inte slutförd.

Slutsats

Sammanfattningsvis kan det nämnas att kommunfullmäktige i Kalmar redan beslutat om möjligheten att sammanträda på distans samt vad som ska gälla vid distansdeltagande, vilket framgår av nämndernas reglementen och en särskilt framtagen instruktion. Det kan också nämnas att Kalmar kommuns ordning för distansdeltagande i nämnderna följer den ordning som SKR för närvarande

¹ Se exempelvis Kammarrätten i Göteborg 2023-03-31 (mål nr 3568-22) där domstolen upphävde kommunens beslut efter att ledamöter deltagit på Teams med avstängd kamera. Se även Kammarrätten i Sundsvall 2021-06-14 (mål nr 276-277-21) där domstolen upphävde kommunens beslut eftersom distansdeltagarna inte haft någon möjlighet att se övriga ledamöter som fysiskt närvarade på mötet.

rekommenderar och det är att det ska föreligga särskilda skäl för att en ledamot ska få delta på distans och det är ordförande som avgör om närvaro får ske på distans (se 27 § i SKR:s underlag till reglemente²). Vidare följer ordningen för digitala nämndsammanträden i Kalmar kommun samma linje som tillämpas i jämförelsekommunerna. Det råder dessutom ett osäkert rättsläge kring de formella förutsättningarna för distansdeltagande och risken för laglighetsprövning av digitala sammanträden på sådana grunder bör därför beaktas. Det är högst lämpligt att invänta förtydligande kring hur kommunallagen ska tolkas och tillämpas när det gäller distansdeltagande innan det genomförs en revidering av kommunens ordning gällande distanssammanträden.

Med anledning av ovanstående anser kommunledningskontoret att motionen ska avslås.

Sofia Engdahl
Stadssekreterare

Bilagor
Motion kring ordningen för digitala möten i våra nämnder
Tjänsteskrivelse från 2022-11-14

² SKR:s skrift Reglemente för styrelse och nämnder är en skrift som är tänkt att vara ett underlag för lokala bedömningar och utgöra exempel på hur ett reglemente kan se ut.